

Utlåtande Rotel VIII, X (Dnr KS 2021/601)

Ökad rättstrygghet

Motion av Salar Rashid och Karin Gustafsson (båda S)

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.
Motionen anses besvarad med hänvisning till vad som anförs i utlåtandet.

Föredragande borgarråden Jan Jönsson och Jonas Naddebo anför följande.

Ärendet

I motionen till kommunfullmäktige av Salar Rashid och Karin Gustafsson (båda S) föreslås att Stockholms stad ska börja erbjuda juridisk rådgivning till enskilda vid stadens medborgarkontor för att motverka klassegregation. Motionärerna framhåller att människor som inte har ekonomiska förutsättningar att anlita privata juridiska ombud helt saknar möjlighet att erhålla juridisk rådgivning i många typer av situationer. Detta leder i sin tur till att alla människor inte har samma möjlighet att garanteras rättsstatens princip i så hög utsträckning som möjligt.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Advokatsamfundet och Akavia.

Advokatsamfundet och Akavia har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret anser att det saknas lagstöd för att erbjuda juridisk rådgivning av det slag som föreslås i motionen.

Arbetsmarknadsnämnden anser att motionärernas förslag, för att bli verklig, behöver föregås av en noggrannare utredning om under vilka förutsättningar staden skulle kunna tillhandahålla juridisk rådgivning på ett rättssäkert sätt.

Socialnämnden kan inte utesluta att ett tillhandahållande av gratis juridisk rådgivning skulle strida mot konkurrenslagen.

Bromma stadsdelsnämnd anser att den tjänst som motionärerna föreslår redan finns tillgänglig för stadens medborgare.

Hägersten-Ålvsjö stadsdelsnämnd bedömer att deras befintliga rådgivning är väl fungerande och uppskattad av medborgare.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd bedömer i stort att den service, rådgivning och information som finns tillgänglig på medborgarkontoren i stadsdelsområdet, i dagsläget erbjuder goda förutsättningar för invånare att få råd och stöd i samhällsfrågor och juridiska frågor.

Våra synpunkter

Salar Rashid och Karin Gustafsson (båda S) har motionerat om att staden ska erbjuda juridisk rådgivning vid medborgarkontoren. När människor behöver juridisk rådgivning men inte kan bekosta den själva, så finns det flera olika vägar att få hjälp. Redan idag erbjuder staden juridisk rådgivning i ett antal frågor, i form av vägledande samtal, vid medborgarkontor och bibliotek i samarbete med Advokatsamfundet. Staden erbjuder också konsumentvägledning. Gratis juridisk rådgivning erbjuds även av advokatfirmor och civilsamhällesorganisationer, liksom av fackföreningar eller via försäkringen. Den som inte kan bekosta juridisk hjälp har i vissa fall rätt till rättshjälp.

När medborgare är missnöjda med myndighetsbeslut har också det allmänna en skyldighet enligt förvaltningslagen att lämna den enskilde sådan hjälp att han eller hon kan ta till vara sina intressen.

Det finns likväl många människor som av olika skäl i praktiken har svårt att ta till vara sina rättigheter. Motionärerna väcker därför en fråga av principiellt intresse.

Ytterst är det en fråga för lagstiftaren att stifta lagar som är lättbegripliga och besluta om processregler som tar hänsyn till de olika parternas förutsättningar att föra sin talan, så att den enskilde kan komma till sin rätt i rättsprocesser. Skolan och samhällsorienteringen har också ett ansvar att ge blivande samhällsmedborgare de kunskaper de behöver för att kunna ta till vara sina rättigheter. Personer som inte kan bevaka sin rätt ska kunna förvänta sig att få en duglig och pålitlig ställföreträdare.

Som stadsledningskontoret påpekar i sitt tjänsteutlåtande är det tveksamt om kommunal juridisk rådgivning är förenligt med gällande lagstiftning. Rättsliga spörsmål involverar normalt sett flera olika parter, och det finns en gräns för hur långt kommunen skulle kunna engagera sig i en enskild medborgares rättstvist utan att förlora den opartiskhet som är en av grunderna för den offentliga förvaltningen.

I grunden är rättsväsendet en statlig angelägenhet och att lösa det problem som motionärerna lyfter går till stora delar bortom det kommunala ansvaret. Att erbjuda gratis juridisk rådgivning, med en sådan kvalitet och omfattning att det möjliggör för den enskilde att kunna hävda sig i en rättsprocess, vore sannolikt förenat med betydande kostnader. Om ytterligare kostnader och ansvar ska läggas på kommunen, för ett ansvarsområde som är statens, bör riksdag och regering besluta om ett ökat kommunalt ansvar och finansiera detta i enlighet med finansieringsprincipen. Vi ser annars en betydande risk att socialtjänstens kärnuppdrag, dess stödjande och förebyggande verksamhet, kan komma att urholkas. Vi noterar, utöver vad som ovan anförts, att förslaget inte är något som motionärernas parti finansierar i sitt budgetförslag varken för innevarande eller föregående år.

Bilagor

1. Reservationer m.m.
2. Motion om ökad rättstrygghet

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation anfördes av borgarråden Karin Wanngård, Jan Valeskog och Emilia Bjuggren (alla S) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att bifalla motionen
2. Att tillsätta en utredning om hur staden kan utveckla samarbeten för juridisk rådgivning vid medborgarkontoren i syfte att öka likvärdigheten i enlighet med motionens intentioner
3. Att därutöver anföras

Vi tackar för svaret på motionen som är klargörande om stadens roll i fråga om juridisk rådgivning till enskilda. Flera remissinstanser pekar på den rådgivning som idag sker i flera stadsdelsnämnder där staden på olika sätt stöttar organisationer som erbjuder juridisk rådgivning. Det verkar finnas en enighet om att detta är en uppskattad verksamhet som bör fortsätta finnas.

Motionen pekar på att tillgången till juridisk hjälp är en klassfråga. Vi menar att staden skulle kunna minska denna ojämlikhet genom att stötta tillgång till juridisk rådgivning på fler platser i staden. På så sätt kan fler stockholmare ta del av hjälpen samtidigt som likvärdigheten över staden ökar. Arbetsmarknadsnämnden föreslår att en noggrannare utredning bör genomföras om under vilka förutsättningar staden skulle kunna tillhandahålla rådgivning på ett rättssäkert sätt. Vi delar den synpunkten och föreslår kommunstyrelsen att besluta om att tillsätta en sådan utredning. Genom utredningen kan det klargöras under vilka förutsättningar staden kan tillhandahålla sådan rådgivning på ett rättssäkert sätt.

Stockholms stad ska naturligtvis följa lagstiftningen och kommunen får inte riskera sin opartiskhet. Därför ser vi en utveckling av den verksamhet som redan finns i staden som en framkomlig väg. I remissvaret från socialnämnden framhålls att Stockholms stad erbjuder advokatjour via bibliotek och medborgarkontor i flera stadsdelsområden. Advokatjouren erbjuder kostnadsfri service där advokater hjälper den enskilde med råd om var den enskilde kan vända sig för att få eventuellt fortsatt hjälp. Ett besök hos advokatjouren tar ca. 15 min och Advokatsamfundet ansvarar för verksamheten med stöd från Stockholms stad. Vi delar socialnämndens syn på att denna advokatjour skulle kunna erbjudas i samtliga stadsdelsområden i staden.

I andra stadsdelar sker samarbete med civilsamhällesorganisationer, exempelvis Gatujuristerna i Rinkeby-Kista, vilket också är en uppskattad verksamhet. Exakt hur formen för samarbete ska ske och med vilka organisationer kan en utredning kunna belysa närmare. Vi uppfattar att motionssvaret ser positivt på att denna typ av verksamhet stöttas av staden och det inte finns några legala hinder för detta.

Syftet med motionen är inte att Stockholms stad ska gå in som part i en rättsprocess, utan just det som står i att-satsen: att erbjuda juridisk rådgivning. Uppenbarligen finns redan verksamhet i staden som ligger i linje med motionens intentioner. Det är viktigt att samhället och myndigheter finns till för människorna. Det är något vi inte får tumma på. Med motionens förslag kan flera som är i behov av hjälp och rådgivning få det.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

Motionen anses besvarad med hänvisning till vad som anförs i utlåtandet.

Stockholm den 9 mars 2022

På kommunstyrelsens vägnar:
ANNA KÖNIG JERLMYR

Jan Jönsson och Jonas Naddebo

Hans Altsjö

Reservation anfördes av Karin Wanngård, Jan Valeskog och Emilia Bjuggren (alla S) med hänvisning till Socialdemokraternas reservation i borgarrådsberedningen.

Remissammanställning

Ärendet

I motionen till kommunfullmäktige av Salar Rashid och Karin Gustafsson (båda S) föreslås att Stockholms stad ska börja erbjuda juridisk rådgivning till enskilda vid stadens medborgarkontor för att motverka klassegregation. Motionärerna framhåller att människor som inte har ekonomiska förutsättningar att anlita privata juridiska ombud helt saknar möjlighet att erhålla juridisk rådgivning i många typer av situationer. Detta leder i sin tur till att alla människor inte har samma möjlighet att garanteras rättsstatens princip i så hög utsträckning som möjligt.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, arbetsmarknadsnämnden, socialnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd, Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd, Advokatsamfundet och Akavia.

Advokatsamfundet och Akavia har inte inkommit med svar.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 9 september 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Det finns redan idag flera möjligheter för enskilda att erhålla juridiskt stöd utan att anlita privata ombud. I många fall har enskilda en rätt till rättskydd genom sitt försäkringsskydd, bland annat genom hemförsäkringen. Vidare har de som har en liten inkomst ofta rätt till rättshjälp som finansieras av staten. Medlemmar i intresseorganisationer som fackförbund och t.ex. villaägarna och hyresgästföreningen har i många fall rätt till viss juridisk rådgivning genom dessa organisationer. Härutöver finns det flera möjligheter till kostnadsfri juridisk rådgivning från advokater (t.ex. Advokatsjouren) och av juriststudenter. Det finns även visst utrymme för enskilda med mycket små ekonomiska medel att få ekonomiskt bistånd genom socialtjänstlagen för att täcka självrisken för rättskydd eller den avgift den enskilde behöver betala för rättshjälp. Detta gäller när den juridiska hjälpen bedöms vara nödvändig för att den enskilde ska uppnå en skälig levnadsnivå.

Det finns inte lagstöd för att staden ska finansiera juridisk rådgivning till enskilda i enlighet med vad som föreslås i motionen. Finansiering av rådgivning av detta slag är enligt kommunallagen inte en kommunal angelägenhet eftersom det handlar om att

tillgodose enskilda individers intressen. Vidare ingår det inte i en myndighets service-skyldighet att ge denna typ av rådgivning (se bland annat förarbetena till förvaltningslagen, prop. 2016/17:180 s 291). För det fall staden skulle starta en rådgivningsverksamhet finns även risk att denna skulle strida mot bestämmelserna om konkurrensbegränsande offentlig självverksamhet i 3 kap 27-32§§ i konkurrenslagen. Detta eftersom den redan existerande marknaden för juridiska tjänster med mycket stor sannolikhet skulle påverkas om staden började erbjuda kostnadsfri juridisk rådgivning. Vidare följer av 1 kap 9§ regeringsformen att staden, liksom alla myndigheter, ska agera opartiskt vilket bör omöjliggöra all form av rådgivning till enskilda som rör tvister av olika slag där det finns flera parter.

Även av andra skäl vore det olämpligt att staden erbjöd rådgivning av det slag som motionen föreslår. För det fall staden skulle lämna juridisk rådgivning till enskilda exponeras till exempel staden för risken att krävas på skadestånd för det fall rådgivningen skulle visa sig vara felaktig och därigenom orsaka skada för den enskilde (se bland annat 3 kap 3§ skadeståndslagen). Vidare skulle staden riskera att vara tvungen att ge rådgivning till enskilda kring tvister som de har med staden. Till exempel kan det handla om överklagade myndighetsbeslut som staden fattat, om hyrestvister eller om tvister rörande fordringar som staden har mot den enskilde.

Stadsledningskontoret har tagit del av remissvaren från andra förvaltningar i staden och av dessa framgår att staden redan idag medverkar till att viss form av juridiskt stöd kan erbjudas i vissa stadsdelar. Det förefaller främst handla om att advokater erbjuder inledande stöd inom ramen för Advokatsjouren samt även att andra organisationer frivilligt erbjuder kostnadsfri rådgivning till medborgare. Stadens medverkan synes främst bestå i att upplåta plats för detta vid medborgarkontor eller bibliotek. Stadsledningskontoret ser positivt på att denna typ av verksamhet stöttas på detta sätt och ser inga legala hinder för detta.

Stadsledningskontoret föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar att Motion om ökad rättstrygghet av Salar Rashid och Karin Gustafsson (båda S) besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadsledningskontorets tjänsteutlåtande.

Arbetsmarknadsnämnden

Arbetsmarknadsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 19 oktober 2021 följande.

Arbetsmarknadsnämnden beslutade att hänvisa till tjänsteutlåtandet som sitt yttrande över remissen.

Reservation anfördes av Salar Rashid m.fl. (S) och Rashid Mohammed m.fl. (V), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Farida al-Abani (Fi), som instämde i reservationen från Salar Rashid m.fl. (S) och Rashid Mohammed m.fl. (V).

Arbetsmarknadsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 7 september 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Arbetsmarknadsförvaltningen delar uppfattningen att det finns ett behov av mer lättillgänglig juridisk rådgivning. Förvaltningen möter i sitt arbete många individer som har stora svårigheter att hitta vägar för att kunna få juridiskt stöd eller rådgivning.

Arbetsmarknadsförvaltningen vill dock lyfta att juridisk rådgivning oftast kräver specialistkompetens – och att det juridiska området är brett. Om medborgarkontoren ska kunna tillgodose det behov som motionärerna önskar så kan det behövas att medborgarkontoren knyter till sig juridisk sakkunskap inom flera olika juridiska specialområden. Ett alternativ är att medborgarkontoren har tydlig kompetens att kunna hänvisa personer till rätt instanser för att få fördjupad rådgivning.

Arbetsmarknadsförvaltningen har inget uppdrag att ge stöd till aspiranterna inom Jobbtorg Stockholm i juridiska frågor och har ingen kompetens inom detta område. Förvaltningens möjligheter begränsas till att ge information om vart man kan vända sig i olika frågor i de fall som förvaltningen har kunskap om detta.

Aktörer från civilsamhället erbjuder kostnadsfritt juridiskt stöd i frågor som rör bland annat våld i nära relation och familjeåterförening.

Om staden ska gå vidare med ett förslag i enlighet med motionärernas önskemål, torde det behöva föregås av en noggrannare utredning om under vilka förutsättningar staden skulle kunna tillhandahålla sådan rådgivning på ett rättssäkert sätt. En sådan eventuell utredning ligger dock utanför arbetsmarknadsnämndens kompetensområde.

Denna remiss har även skickats till ett antal stadsdelsnämnder som är ansvariga för medborgarkontoren och därmed är än mer lämpade att bedöma behovet av att tillhandahålla juridisk rådgivning och lämpligheten av att just medborgarkontoren ges ett sådant uppdrag.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 26 oktober 2021 följande.

Socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar till kommunstyrelsen på remiss avseende motion från (S) om ökad rättssäkerhet.

Reservation anfördes av Karin Gustafsson m.fl. (S), *bilaga 1*.

Ersätтарыttrande gjordes av Anna Rantala Bonnier (Fi), som instämde i reservationen från Karin Gustafsson m.fl. (S).

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 13 oktober 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Det finns idag möjligheter för en enskild att få stöd till juridisk rådgivning genom hemförsäkringens rättsskydd eller, i vissa fall, kan rättshjälp utges från staten. Det finns även utrymme inom ramen för ekonomiskt bistånd att en enskild, i vissa fall, kan beviljas kostnader för t.ex. rättshjälpsavgift. Detta är något som även tas upp i socialstyrelsens allmänna råd om ekonomiskt bistånd SOSFS 2013:1. Stockholms stad erbjuder även konsumentvägledning.

I dagsläget erbjuder Stockholms stad advokatjour via bibliotek och medborgarkontor i flera stadsdelsområden. Advokatjouren erbjuder kostnadsfri service där advokater hjälper den enskilde med råd om var den enskilde kan vända sig för att få eventuellt fortsatt hjälp. Ett besök hos advokatjouren tar ca. 15 min och Advokatsamfundet ansvarar för verksamheten med stöd från Stockholms stad. Förvaltningen anser att detta är en rimlig nivå på den juridiska hjälp som staden kan erbjuda. Dock ser förvaltning positivt på om denna advokatjour skulle kunna erbjudas i samtliga stadsdelsområden i staden.

Förvaltningen anser att det inte finns tydligt lagstöd för staden att ge juridisk rådgivning vid medborgarkontoren som motionen föreslår. Utöver att det saknas tydligt lagstöd så finns det även fler frågor kopplat till juridisk rådgivning som gör att denna typ av service från staden kan anses som problematisk. Utifrån detta anser förvaltningen att staden inte bör erbjuda juridisk rådgivning vid medborgarkontoren.

Exempel på att juridisk rådgivning från stadens sida kan anses som problematisk är att kommunen måste vara opartisk, enligt regeringsformen 1 kap. 9 § regeringsformen, vilket gör det svårt för kommunen att ge rådgivning i en tvist. Är kommunen part i en tvist som vid exempelvis hyresfrågor eller i ärenden om stadens myndighetsutövning/beslutsrätt i övrigt så är det olämpligt för staden att ge juridisk rådgivning som kan uppfattas som att ombudsåtagande ges. Det kan också uppkomma frågor om kom-

munens skadeståndsansvar vid eventuellt felaktig rådgivning (se 3 kap. 3 § skadeståndslagen (1972:207)).

Det finns en allmän serviceskyldighet för myndigheter i 6 § förvaltningslagen (2007:900). Av förarbetena till bestämmelsen framgår dock att myndigheternas serviceskyldighet inte omfattar t.ex. rådgivning av sådant slag som privata ombud med juridisk specialkompetens inom ett visst område tillhandahåller åt enskilda individer och företag.

Förvaltningens bedömning, med hjälp av juridiska avdelningen, är att juridisk rådgivning från stadens sida inte är förenligt med kommunallagen (2017:725). Det kan heller inte uteslutas att ett tillhandahållande av gratis juridisk rådgivning skulle strida mot konkurrenslagen (2008:579).

Förvaltningen föreslår att socialnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen avseende *Motion om ökad rättstrygghet*.

Bromma stadsdelsnämnd

Bromma stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 21 oktober 2021 följande.

Nämnden överlämnar förvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på motionen om ökad rättstrygghet.

Bromma stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 4 oktober 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Kostnadsfri juridisk rådgivning i form av advokatjour erbjuds idag via tidsbokning genom Stockholms stadsbiblioteks webbplats. Därutöver erbjuder stadsdelsförvaltningarna Hägersten-Älvsjö, Skärholmen och Spånga-Tensta juridisk rådgivning på annan plats än bibliotek. Advokaten kan där hjälpa till med råd om exempelvis arvskitte, bodelning, bouppteckning, testamente, äktenskapsförord, konsumenttvister och arbetsrätt.

Biblioteket i Blackeberg och Brommas medborgarkontor delar lokal och samarbetar idag på olika vis kring juridisk rådgivning och Bromma stadsdelsförvaltning anser att den tjänst som motionärerna föreslår redan finns tillgänglig för stadens medborgare.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 21 oktober 2021 följande.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Särskilt uttalande gjordes av Eva Fagerhem m.fl. (S) och Maria Ljuslin m.fl. (V), *bilaga 1*.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 30 september 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Rättshjälp är en statlig ersättning som kan täcka kostnader för juridisk hjälp vid ett rättsligt ärende och kan ges till personer som har ett "ekonomiskt underlag" som understiger 260 000 kronor per år. Rättshjälp regleras i en särskild lagstiftning och beslutas av Rättshjälpsmyndigheten. Det är rimligt att anta att även personer som har en inkomst på något mer än 260 000 kronor per år kan ha svårt att bekosta juridisk hjälp på egen hand.

Hägersten Älvsjö stadsdelsförvaltning har i sin verksamhet ett medborgarkontor i Älvsjö. På medborgarkontoret erbjuds juridisk rådgivning via advokatjouren. Det är en kostnadsfri service som innebär 15 minuters rådgivning kring hur en medborgare kan gå vidare med sitt ärende. Förvaltningens uppfattning är att rådgivningen är väl fungerande och uppskattad av medborgare. Förvaltningen har för närvarande inte något ytterligare uppdrag att erbjuda juridisk rådgivning och har heller inte finansiering för att utöka uppdraget.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 21 oktober 2021 följande.

Remissen besvaras med förvaltningens tjänsteutlåtande.

Reservation anfördes av Elvir Kazinic m.fl. (S) och Veronica Stiernborg (V), *bilaga 1*.

Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 27 augusti 2021 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen anser att det är viktigt att samtliga invånare har tillgång till samhällsinformation och har kunskap om sina rättigheter och skyldigheter som medborgare. Medborgarkontoren utgör en viktig funktion som kunskapsförmedlare genom att erbjuda samhällsvägledning, konsumentrådgivning, lotsa besökarna till rätt förvaltningar eller myndigheter samt att erbjuda budget- och skuldrådgivning.

Medborgarkontoren i Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning samverkar med Gatujuristerna, en organisation som utgörs av juridikstudenter från Stockholm och Uppsala universitet. Gatujuristerna erbjuder kostnadsfri individanpassad rådgivning en gång i veckan på stadsdelsområdets medborgarkontor. Rådgivningstillfällena är välbesökta i både Husby och Rinkeby. Dessutom erbjuder flera av stadens bibliotek, däribland Kista bibliotek, möjlighet till kortare tillfällen av kostnadsfri juridisk rådgivning.

I stort bedömer förvaltningen att den service, rådgivning och information som finns tillgänglig på medborgarkontoren i stadsdelsområdet, i dagsläget erbjuder goda förutsättningar för invånare att få råd och stöd i samhällsfrågor och juridiska frågor.

Reservationer m.m.

Arbetsmarknadsnämnden

Reservation anfördes av Salar Rashid m.fl. (S) och Rashid Mohammed m.fl. (V) enligt följande.

1. Motion om ökad rättssäkerhet av Salar Rashid och Karin Gustafsson (båda S) bifalls.
2. Därutöver anføres följande

Rättsstatsprincipen är en garant för ett fritt och demokratiskt samhälle. Vi kan idag konstatera att likt mycket annat i samhället har rättstryggheten och tillgång till juridisk hjälp blivit en klassfråga. Idag finns det aktörer från civilsamhället som erbjuder kostnadsfritt juridiskt hjälp – dock inte alltid inom alla områden. I alltför många stadsdelsområden saknas dessutom advokater eller jurister som vill eller kan erbjuda rättshjälp till alla som skulle behöva den. Statlig rättshjälp utesluter dessutom många områden i förhållande till frågor som kan vara angelägna för den berörda individen.

Förslaget i motionen åsyftar till att staden ska erbjuda juridisk rådgivning vid medborgarkontoren. Vi står öppna för att frågan kan utredas i ett första led. Vi har inget emot att staden går vidare med ett förslag i enlighet med motionärernas önskemål, där en noggrannare utredning står som grund för vilka förutsättningar staden kan tillhandahålla sådan rådgivning på ett rättssäkert sätt.

Under senaste decennierna har många forskare pekat på en ”juridifiering” av samhället. Allt för många politiska områden flyttas upp till domstolar för avgörande. Det finns både positiva och negativa aspekter med en sådan utveckling. Man kan dock konstatera att en sådan utveckling till större del åläggs individen att driva egna juridiska processer – i små som stora frågor.

I ett samhälle som präglas av alltför stora klassklyftor och skillnader i kunskap om samhället kan detta få konsekvenser för rättsstatsprincipen och vår demokrati. Rättigheter och skyldigheter står under ett linjärt förhållande. Människor som känner sig rättslösa och maktlösa tenderar att utveckla en misstro mot samhället. Staden skulle kunna vägleda individer i frågor av lättare karaktär som kring frågor som rör kontakt och överklagande av myndighetsbeslut. Eller i till exempel frågor som rör testamente, hur man driver en fråga mot en hyresvärd och skilsmässorådgivning. Samhället och våra myndigheter ska finnas till för människorna. Det är något vi inte får tumma på. Med motionens förslag kan flera som är i behov av hjälp och rådgivning få det.

Socialnämnden

Reservation anfördes av Karin Gustafsson m.fl. (S) enligt följande.

1. Motion om ökad rättssäkerhet av Salar Rashid och Karin Gustafsson (båda S) bifalls
2. Därutöver anføres följande

Rättsstatsprincipen lägger grunden för ett fritt och demokratiskt samhälle. Vi kan idag konstatera att likt mycket annat i samhället har rättstryggheten och tillgång till juridisk hjälp blivit en klassfråga. Idag finns det aktörer från civilsamhället som erbjuder kostnadsfritt juridiskt hjälp – dock inte alltid inom alla områden. I alltför många stadsdelsområden saknas dessutom advokater eller jurister som vill eller kan erbjuda rättshjälp till alla som skulle behöva den. Statlig rättshjälp utesluter dessutom många områden i förhållande till frågor som kan vara angelägna för den berörda individen.

I ett samhälle som präglas av alltför stora klassklyftor och skillnader i kunskap om samhället kan detta få konsekvenser för rättsstatsprincipen och vår demokrati. Rättigheter och skyldigheter står under ett linjärt förhållande. Människor som känner sig rättslösa och maktlösa tenderar att utveckla en misstro mot samhället. Förslaget i motionen åsyftar till att staden ska erbjuda juridisk rådgivning vid medborgarkontoren. Staden skulle kunna vägleda individer i frågor av lättare karaktär som kring frågor som rör kontakt och överklagande av myndighetsbeslut. Eller i till exempel frågor som rör testamente, var man kan vända sig kring frågor som rör en hyresvärd och skilsmässorådgivning. Vi vill att frågan utreds noggrant i enlighet med intentionerna i motionen. Genom utredningen kan det klargöras under vilka förutsättningar staden kan tillhandahålla sådan rådgivning på ett rättssäkert sätt.

Under senaste decennierna har många forskare pekat på en ”juridifiering” av samhället.

Alltför många politiska områden flyttas upp till domstolar för avgörande. Det finns både positiva och negativa aspekter med en sådan utveckling. Oavsett så kan vi konstatera att en sådan utveckling leder till att individen åläggs ett större ansvar att driva egna juridiska processer - i små som stora frågor. Det är viktigt att samhället och myndigheter finns till för människorna. Det är något vi inte får tumma på. Med motionens förslag kan flera som är i behov av hjälp och rådgivning få det.

Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd

Särskilt uttalande gjordes av Eva Fagerhem m.fl. (S) och Maria Ljuslin m.fl. (V) enligt följande.

Motionärerna lyfter det faktum att många människor har behov av juridiskt stöd utan att kunna bekosta det själva och att statlig rättshjälp inte alltid räcker. Vi instämmer i

synpunkten att tillgång till juridisk hjälp är en klassfråga och en fråga om att människor ska ha lika rättigheter, precis som skyldigheter i samhället.

Vi delar därför förvaltningens uppfattning att juridisk rådgivning är viktig för de som har svårt att bekosta juridisk hjälp på egen hand. Vi menar också att den skulle kunna utökas men att det är upp till majoriteten att finansiera denna utökning i budget.

Rinkeby-Kista stadsdelsnämnd

Reservation anfördes av Elvir Kazinic m.fl. (S) och Veronica Stiernborg (V) enligt följande.

1. Att i huvudsak godkänna förvaltningens förslag till beslut
2. Att tillstyrka motionen
3. Att därutöver anförda följande

Motionens syfte är att alla människor ska ha tillgång till juridisk rådgivning vid medborgarkontoren. Ett första led mot detta kan vara att tillsätta en utredning för att utreda vilka förutsättningar under vilka staden kan tillhandahålla en sådan rådgivning på ett rättssäkert sätt. I vår stadsdel finns den möjligheten redan vid medborgarkontoren.